

Monika Stawiarska

"Zarządzanie jakością. Teoria i praktyka", Adam Hamrol, Władysław Mantura, Warszawa-Poznań 1999 : [recenzja]

Acta Scientifica Academiae Ostroviensis nr 6, 127-129

2000

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ADAM HAMROL, WŁADYSŁAW MANTURA: *ZARZĄDZANIE JAKOŚCIĄ. TEORIA I PRAKTYKA*, WYDAWNICTWO NAUKOWE PWN, WARSZAWA-POZNAŃ 1999, s. 366

Zmiana warunków gospodarowania, związana z procesem transformacji systemowej, wymusza na polskich przedsiębiorstwach konieczność sprostania nowym wymaganiom. Zadania stojące przed przedsiębiorstwami, dążącymi do uzyskania przewagi konkurencyjnej, dotyczą z jednej strony poprawy jakości zarządzania, z drugiej strony poprawy jakości produkowanych wyrobów i świadczonych usług. W praktyce polskich przedsiębiorstw proces zarządzania jakością sprowadza się najczęściej do wdrażania systemów zapewnienia jakości zgodnych z normami ISO serii 9000. Normy te jednak nie stanowią wystarczającej podstawy dla uzyskania optymalnych efektów jakościowych. Mają one na celu stworzenie najlepszych warunków produkcji lub świadczenia usług, ale nie gwarantują jakości wyrobu końcowego.

Narastające wciąż mity wokół systemu ISO, ograniczony dostęp do fachowej informacji, a także niedostateczny rozwój kształcenia w tym zakresie, stanowią podstawową barierę hamującą postęp w procesie tworzenia, utrzymania i doskonalenia jakości.

Problem ten dostrzegli A. Hamrol i W. Mantura w książce pt. *Zarządzanie Jakością – teoria i praktyka*. Zdaniem autorów, poprawność zarządzania jakością w praktyce zależy przede wszystkim od postępu w rozwoju kwalitologii, a w szczególności od postępu w rozwoju teorii i inżynierii zarządzania.

Praca składa się z dwóch części. Pierwsza część, której autorem jest

W. Mantura, poświęcona została teoretycznym podstawom zarządzania jakością. W. Mantura jest jednym z niewielu autorów, którzy dostrzegli brak i pilną potrzebę tworzenia ogólnej teorii jakości. W pierwszym rozdziale książki omawia więc wybrane elementy nauki o jakości, dokonując ich systematyki i podziału, a także objaśnia istotę podejścia jakościowego.

Ciekawych spostrzeżeń dostarcza również zaprezentowana przez autora oryginalna koncepcja konwencji terminologicznej, w myśl której, przedstawia on definicje wybranych terminów z zakresu nauki o jakości, bazując na pojęciu „cechy” jako wyjściowej kategorii kwalitologicznej.

Wdrożenie i utrzymanie procesu zarządzania jakością jest nierozdzielnie związane z przebudową struktury organizacyjnej na taką, która umożliwi łatwy przepływ informacji, swobodę w podejmowaniu decyzji i ponoszenie odpowiedzialności za ich skutki. W rozdziale poświęconym wybra-

nym elementom nauki organizacji i zarządzania, autor skoncentrował się więc na omówieniu struktur organizacyjnych oraz procesów informacyjno-decyzyjnych.

Dalsza część pracy W. Mantury wprowadza w problematykę zarządzania jakością. Począwszy od omówienia istoty i koncepcji zarządzania jakością, poprzez analizę problemu normalizacji, autor podejmuje próbę stworzenia wzorcowego modelu porządkującego problematykę jakości w konkretnym przedsiębiorstwie produkcyjnym.

Druga część książki, której autorem jest A. Hamrol, poświęcona została praktycznym aspektom zarządzania jakością.

Autor zwraca tu uwagę na rolę normalizacji, koncentrując się głównie na systemach zapewnienia jakości zgodnych z normami ISO serii 9000.

Najwięcej miejsca w drugiej części pracy poświęcono prezentacji instrumentarium zarządzania jakością. Przedstawiono tu jedynie wybrane metody, narzędzia i techniki, nie wyczerpując w pełni istoty tego zagadnienia. Autor świadomie ograniczył się do omówienia narzędzi podstawowych, tłumacząc ten fakt częstą obecnością problematyki jakości w opracowaniach książkowych, czasopiśmie specjalistycznych i materiałach szkoleniowych.

Przedmiotem rozważań dwóch ostatnich rozdziałów jest zagadnienie sterowania jakością oraz zapewnienia jakości w fazie przedprodukcyjnej, produkcyjnej i poprodukcyjnej, a także znaczenie wspomaganie komputerowego w tym zakresie.

Czytając tę książkę, wyczuwa się brak wyodrębnienia popularnej i coraz częściej omawianej w literaturze tematyki TQM (Total Quality Management). Autorzy celowo potraktowali tę problematykę marginalnie, aby w zakończeniu książki uświadomić czytelnikowi, że TQM można zajmować się dopiero po usystematyzowaniu i zrozumieniu całości problematyki zarządzania jakością.

Jedynym mankamentem książki jest brak spójności w definiowaniu niektórych pojęć w części teoretycznej i praktycznej, a także posługiwanie się różną terminologią przez obu autorów. Należy podkreślić również fakt, że w książce skoncentrowano się wyłącznie na omówieniu zagadnień jakościowych z punktu widzenia przedsiębiorstwa produkcyjnego, pomijając jednocześnie działalność firm usługowych.

Omawianą pracę uznać można za kompendium wiedzy z zakresu zarządzania jakością, łączy bowiem szeroką wiedzę teoretyczną z elementami praktycznymi, wzbogacając istniejącą literaturę o aspekt poznawczy. Dodatkową zaletą książki jest przedstawienie przez autorów wielu ciekawych, nowatorskich rozwiązań i koncepcji formułowania problematyki zarządzania jakością.

Praca skierowana jest do menedżerów i kwalitologów, wśród których znajdują się projektanci i użytkownicy systemów zarządzania jakością, z powodzeniem można ją więc polecić studentom wydziałów ekonomicznych i zarządzania.

Recenzja: Monika Stawiarska

M. KŁODZIŃSKI: AKTYWIZACJA GOSPODARCZA OBSZARÓW WIEJSKICH, IRWIR PAN, CENTRUM NAUKOWO-WDROŻENIOWE SGGW, WARSZAWA 1999, s. 152

Problematyka rozwoju polskiego rolnictwa i obszarów wiejskich była i jest niejednokrotnie poruszana w dyskusjach polityków, artykułach prasowych oraz literaturze naukowej. Zainteresowanie tym tematem wynika m.in. z faktu niedostosowania wsi polskiej do funkcjonowania w warunkach gospodarki wolnorynkowej oraz przyszłej integracji ze strukturami Unii Europejskiej.

Najczęściej rozwojem (a właściwie jego brakiem) obszarów wiejskich obarcza się politykę rolną państwa. Tymczasem polska wieś to nie tylko rolnictwo. Około 50% ludności wiejskiej czynnej zawodowo nie pracuje w nim. Dlatego też problemy rozwojowe terenów wiejskich należy rozpatrywać z punktu widzenia polityki gospodarczej, której integralną część stanowiłaby polityka rolna.

Takie podejście do wsi i rolnictwa polskiego prezentuje prof. Marek Kłodziński w swej książce pt. *Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich*. Publikacja ta zasługuje na wyróżnienie spośród innych, o podobnej tematyce, ukazujących się na naszym rynku, ze względu na to, iż zawiera szereg praktycznych przykładów aktywizacji gospodarczej terenów wiejskich, zarówno w Polsce, jak i krajach Unii Europejskiej.

Książka podzielona jest na dwie części. Pierwsza z nich dotyczy zróżnicowania rozwoju obszarów wiejskich w naszym kraju. Druga zaś prezentuje doświadczenia zdobyte w tej dziedzinie przez państwa zachodnie.

Autor recenzowanej publikacji bardzo dokładnie analizuje wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich. Uważa on, że problemy wsi i rolnictwa muszą być traktowane kompleksowo, gdyż nasze rolnictwo nie ulegnie modernizacji bez zmiany jego bezpośredniego otoczenia.

Autor wymienia kilka dróg rozwojowych, a mianowicie: